

Konoplan

induplati

glasilo delovne organizacije

induplati jarše

LETO XXXIII.

DECEMBER 1985



*V letu 1986 želim vsem članom kolektiva
obilo uspehov pri delu, zdravja in osebnega
zadovoljstva*

glavni direktor
Srečo Bergant

Tkalnica in pripravljalnica

Tkalnica je največja organizacijska enota v delovni organizaciji Industrije — tako po številu zaposlenih kot po proizvodni dejavnosti. Obsega namreč tretjino celotne delovne organizacije. Njeni začetki segajo v leta po prvi svetovni vojni, ko je bilo 1923. leta na pogorišču Majčevega mlina zgrajeno poslopje današnje spodnje tkalnice.

Organizacijska enota tkalnica obsega pripravljalnico in tkalnico, v njenem sklopu pa je še čistilnica blaga. Tkalnica zaradi pomanjkanja velikega prostora obsega tri oddelke: spodnjo tkalnico, ATR tkalnico in brezčolnico ali sometno tkalnico.

Strojna opremljenost tkalnice je že precej zastarela. Novih strojev praktično ni. Najstarejše statve so stare okrog petnajst let. Precej pa je še starejših, vendar so te generalno obnovljene. Tksalske statve so zaradi zastarelosti nekonkurenčne pri izdelavi tkanin za zahodno tržišče. **Janez Kotnik, obratovodja tkalnice** je pri tem poudaril, da so nas ravno zaradi zastarele tehnologije tkanja zapustili nekateri tuji partnerji. **Jože Gerbec, pomočnik obratovodje tkalnice in vodja pripravljalnice**, je povedal, da je najstarejši stroj v pripravljalnici, star pa je že preko 60 let. To je snovalo za navijanje dodatnih osnov — THIELE. Ta stroj je obnovljen, vendar pa kljub temu ne ustreza dejanskim potrebam.



Obratovodja tkalnice s pripravljalnico Janez Kotnik

V tkalnici je nekaj uvoženih strojev (Somet in Picanol), precej pa jih je izdelano v Jugoslaviji, vendar po tuji licenci. »Na domačih statvah tkemo težke tkanine,« je povedal Janez Kotnik in dodal: »Ker je trend naše proizvodnje v izdelavi težkih tkanin, smo šli v obnavljanje večjega števila statjev, čeprav so tehnološko zastarele. V bodoče pa bomo, če bomo hoteli slediti zahtevam sodobnega tržišča, morali kupovati brezčolnice statve tipa Somet in Picanol.

Če pogledamo še delovno silo v tkalnici, vidimo, da je v vseh oddelkih zaposlenih 285 delavcev. Od tega jih je v tkalnici 213, v pripravljalnici pa 72. Žensk je približno 200.

Povprečna starost vseh zaposlenih je 34 let. »V pripravljalnici je približno polovica delavcev starejših od 35 let, druga polovica je pod to mejo. Čistilnica blaga zaposluje pretežno ženske, starejše od 45 let. V tkalnici pa prevladujejo mlade delavke,« je opisal starostno strukturo zaposlenih Jože Gerbec.

Glede proizvodne dejavnosti tkalnice je njen obratovodja povedal, da tkejo dve vrsti tkanine — tehnične in dekorativne tkanine. Med tehnične tkanine spadajo tkanine za filtre in vreče, lažje tkanine za šotore ter težke konfekcijske tkanine. Od dekorativnih tkanin pa tkalnica izdeluje blago za zavese, prte in nosilno tkanino za pohištvo.

Blago, ki se izdeluje v tkalnici, je stekano iz različnih prej. Dekorativno blago se tke iz poliesterskih in akrilnih prej. Za izdelavo tehničnih tkanin pa se uporabljajo bombažne preje, preje v sestavi bombaž—poliester in čiste filamentne preje. »Naša predilnica pokriva 60 odstotkov potreb po sintetični preji. Ostalo kupujemo pri različnih kupcih v Sloveniji in Jugoslaviji. Iz tujine uvažamo samo čisto filamentno prejo. Letos pa uvažamo z Vzhoda tudi bombažno prejo in monomer. Celoten uvoz iz tujine znaša le dobra 2 odstotka,« je dejal Janez Kotnik.

»Večino tehničnih tkanin predeluje naša temeljna organizacija konfekcija, filtri in del težkih konfekcijskih tkanin gre v prodajo, prav tako tudi večji del dekorativnih tkanin,« je o prodaji stkanega blaga povedal obratovodja tkalnice.

O delovnih pogojih sta oba sodelavca menila, da so precej boljši kot pred četrto stoletje. Pač pa se je povečal fizični napor delavcev. To velja zlasti za tkalnico, kjer je po besedah obratovodje v stari tkalnici ena tkalka delala največ pri treh strojih, danes pa tudi pri osmih. Pred leti, ko so bili stroji novi in ko je bila tudi preja boljše kvalitete, so tkalke z več leti prakse delale tudi pri desetih strojih. Ker ena delavka dela pri večjih statvah, se je povečala tudi produktivnost.

Janez Kotnik je še povedal, da se je v tkalnici pred nekaj meseci tkalo okrog 65 artiklov in 100 vrst preje, trenutno pa se s 50 vrstami preje tke 45 artiklov. Jože Gerbec je pri tem pripomnil, da tako veliko število prej predstavlja napor za pripravljalnico, ker mora imeti vse te preje vsak dan v evidenci in obenem paziti, da se ne pomešajo med seboj.

Ko smo se dotaknili problemov tkalnice, je Kotnik povedal, da občasno primanjkuje določenih vrst preje. Če je ni nekaj dni, ta čas nekaj statjev ne dela. Če pa manjka dlje časa, potem na strojih tkejo drugačno tkanino. Toda občasno pomanjkanje preje ni največji problem tkalnice, ker jo zmanjka v glavnem zaradi neurejenosti tržišča. »Velik problem za tkalnico in pripravljalnico je pomanjkanje proizvodnih delavcev, predvsem tkalk in previjalk votka. Fluktuacija ni več tolikšna kot pred leti, z višjim osebnim dohodkom se je precej zmanjšala. Dejstvo je, da še vedno precej delavk in delavcev odhaja v pokoj. Toda tudi to ni vzrok temu, da nam v tkalnici primanjkuje približno 30 ljudi, v pripravljalnici pa 15. Na žalost nimamo obvezne rezervne delovne sile, ki bi bila zelo potrebna, saj je iz različnih vzrokov vedno odsotnih nekaj delavcev. Toda delavcev in delavk enostavno ne dobimo. Na oglase za prosta dela se ne oglašajo, štipendije pa ostajajo nepodeljene,« je povedal obratovodja, kje jih »čevelj žuli.«



Jože Gerbec — pomočnik obratovodje tkalnice in vodja pripravljalnice

Kotnik je še dejal, da traja kar precej časa, da se tkalka ali tudi snovalka za svoje delo dobro usposobi. Po enomesečnem delu zna tkalka pognati stroj in ugotoviti pritrpane votke. Ne pozna pa še lastnosti stroja in različnih vrst prej. Za to potrebuje približno eno leto. Povsem usposobljena pa je takšna delavka šele po treh letih stalnega dela v tkalnici, oziroma pripravljalnici. »Ker je v tkalnici in pripravljalnici zaposlenih precej žensk, so s tem povezane tudi nekatere težave, ki se nanašajo na naravno vlogo žena kot mater. Pri ženskah od 20. do 35. leta starosti opažamo nižjo (Nadaljevanje na 3. str.)

(Nadaljevanje z 2. str.)

produktivnost, kar je razumljivo, saj so si v teh letih ženske ustvarile družine. Pridejo otroci in z njimi problemi z varstvom, šolo, kar se odraža v celotnem obnašanju delavke. Nekako po 35. oziroma 40. letu pa se produktivnost spet dvigne. V tem obdobju je večina otrok že odraslih, tudi življenjski standard imajo delavke v precejšnji meri zagotovljen, tako da se zopet bolj skrbno posvetijo delu v tovarni,« je menil Kotnik o nešteto krat preleteli vlogi žensk v delovnih organizacijah.

Nato sem oba sogovornika vprašala, kakšen razvoj tkalnice je predviden v prihodnosti. Povedala sta, da je v načrtu gradnja nove tkalnice, kjer bi bili združeni vsi oddelki. Modernjša, klimatizirana tkalnica je nujno potrebna, sta menila, saj je v obstoječih pogojih s stalnim spreminjanjem temperature in vlažnosti zraka nemogoče tkati izdelke iz boljših prej, ki so iskane na tržišču. Ko bo takšna tkalnica zgrajena, se bodo pa nabavile tudi nove brezčolnične statve. Okrog 50 jih je predvideno v planu. Takšne statve bodo zahtevale manj delavcev, ki pa bodo morali biti bolj usposobljeni za delo z njimi. Zmanjšani bodo fizični napor, med drugim bo tudi manj hrupno. Seveda pa bodo delavci bolj obremenjeni, ker bodo morali biti pri strojih, ki bodo elektronsko krmiljeni, venomer prisotni. Predpogoj za nakup takšnih stativ pa je tudi modernizacija predilnice, ki bi proizvajala kakovostnejšo prejo.

Sedemindvajset let v Induplati

Osemindvajsetletna **Cvetka Pogačar** iz Podrečja pri Domžalah je v INDUPLATI zaposlena sedemindvajset let. Eno leto je delala v mokri predilnici. Ostala leta je vseskozi tkalka. Zdaj je v **ATR tkalnici**, kjer dela pri treh statvah. Stroji, katerim »poveljuje« Cvetka, tkejo tkanino za poštne vreče, ki se izvažajo na Dansko.

Na vprašanje, ali ima zaradi četrtoletnega dela v nenehnem hrupu kakšne posledice, je Cvetka nasmnjano odgovorila: »Slišim slabše, kot sem včasih. Vendar je včasih dobro, da česa ne slišim. Če je potrebno, pa ničesar ne preslišim, tudi če je še tako potihno povedano!«

Zanimala me je tudi primerjava delovnih pogojev iz časov, ko je komaj prišla na delo, s sedanjimi.



Cvetka Pogačar je tkalka že šestindvajset let

Cvetka je menila, da ni večjih razlik med njimi. Le da se sedaj proizvede več blaga. Delati je na bilo potrebno tako pri dvajsetih kot pri osemindvajsetih letih.

Pri Cvetki sem se pozanimala za kakšen dogodek, ki se je zgodil v tovarni in ki ji je ostal v spominu. Navedla je primer nesreče pri delu, ko jo je kolenčasta os stroja zgrabila za delovno haljo in ji jo strgala s telesa.

Na koncu pogovora je Cvetka povedala, da v tovarni rada dela. Zato tudi še nič ne misli na upokožitev, čeprav ima do takrat samo še šest let. Cvetka je rekla, da vsako stvar, tudi če je neprijetna, obrne na veselo stran, zato ni velikokrat nezadovoljna. »Če je kaj narobe, raje pozabim. Ne sekiram se za vsako malenkost,« je menila. Lahko ji verjamemo, saj vedno nasmejani obraz izraža optimizem. Cemerost namreč težav ne reši, lahko jih samo poveča. Tudi vever obraz ne reši problemov sam po sebi, toda lažje se jih prenaša.

Marica Pogačar je pri svojem delu že prava mojstrica

Snovalka **Marica Pogačar** iz Radomelj ima ravno tako kot Cvetka že osemindvajset let. Še dve leti mora preteči, da bo dopolnila jubilejnih trideset let dela v Induplati. Marica je ves čas v **pripravljalnici**. Prvih sedem let je delala na motovilnih in avtomatih, zadnjih dvajset let pa je vseskozi pri enem stroju — snovalu Beninger. Ker mora biti pri delu s tem snovalom že prava mojstrica, sem jo vprašala, ali uvaža tudi novosprejete delavke v delo. Odgovorila je, da je instruirala že precej deklet — začetnic. »Moram reči, da svojih izkušenj ne skrivam pred njimi. Kar vem, jim vse povem,« je dejala Marica.

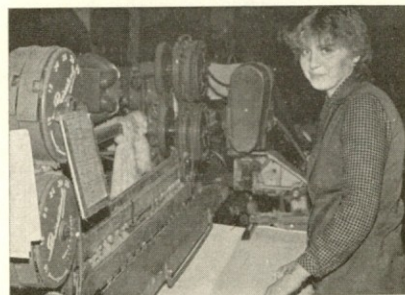


Marica Pogačar je pri svojem delu že prava mojstrica

Glede delovnih pogojev je Marica menila, da so odvisni tudi od materiala. Dodala pa je še: »Danes so delovni pogoji boljši kot nekdanj. Vendar pa nekoč nisem opazila vsake stvari, danes pa sem pozorna na vsako malenkost. Mogoče je sedaj lažje tudi zato, ker sem že navajena na delo.« Ko sem Marico povprašala, če ima kakšne težave z zdravjem, ker vseh osem ur stoji, je de-

jala, da jo večkrat boljše noge. Zato si prav rada zlasti po malici pretegne neenakomerno obremenjene ude. Povedala je še, da bi v primeru, ko bi bil v tovarni organiziran aktivni nekajminutni odmor z različnimi razgibalnimi vajami, le-tega z veseljem sprejela.

Vsak začetek je težak



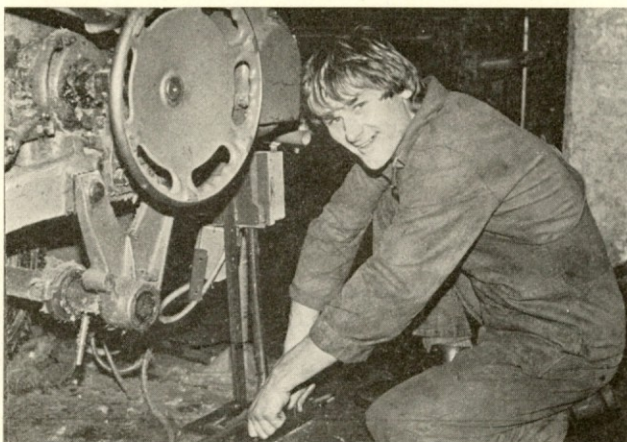
»Potrebovala sem dva meseca, da sem se privadila na delovne pogoje v tkalnici,« je povedala Erika Janežič

Erika Janežič je ena od najmlajših tkalk. Prijazno sedemnajstletno dekle je doma iz Črne nad Kamnikom. V Induplati se je zaposlila s petnajstimi leti. Tako je sedaj v **tkalnici** že nekaj več kot dve leti. Dela pri statvah, kjer se tke težka tehnična tkanina, nadzira pa pet strojev. »Sedaj sem se že navadila na delo. Potrebovala sem pa dva meseca, da sem se privadila na delovne pogoje — stoječe delo in močan hrup — ter tudi usposobila za samostojno delo,« je menila Erika.

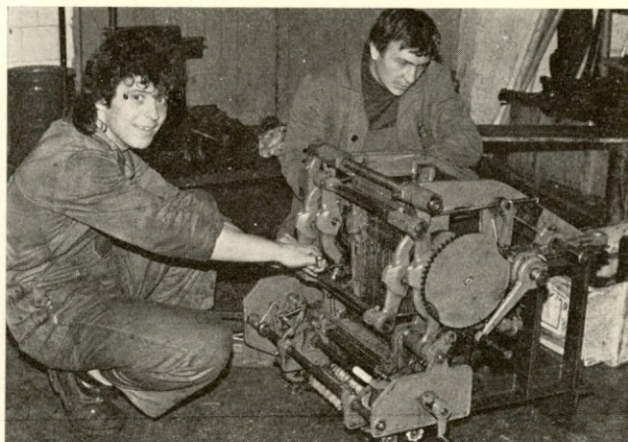
Nazadnje je Erika pripomnila, da večjih težav pri delu zaenkrat še nima, tudi sodelavke so prijazne z njo. Pač pa je nezadovoljna s slabimi avtobusnimi zvezami. Da pride v službo, se mora dvakrat prenesti.

Na koncu pogovora je **Janez Kotnik**, obratovodja tkalnice povedal, da so mu v veliko pomoč pri delu naslednji sodelavci: **Jože Gerbec**, vodja pripravljavnice, ki ima tudi sicer naziv pomočnik obratovodje tkalnice; vsi trije **vodje izmen** — **Franc Blejč**, **Vinko Kepec** in **Franc Zučko** ter **Rajko Birk** — vodja remonta. Za povezavo med pripravo in razvojem pa skrbi **tehnolog Fran Rihtar**. Kotnik je še dejal, da ima z naštetimi ljudmi vsako jutro približno od 7,30 do 9. ure proizvodni sestanek, kjer obravnavajo vso tekočo problematiko. Ta sestanek v šali imenujejo »obratni kolegij v malem«. Vsakodnevno osebno sočudenje je namreč nujno potrebno, saj se o vseh stvareh ne da pomeiniti po telefonu. Prav tako ni rešitev v tem, da bi se menila samo po dva človeka. Kotnik meni, da je najbolje, da so s kakšnim problemom ali težavami seznanjeni vsi enako. Kajti le potem lahko team dobro dela.

Lada Lavrič



Vzdrževalec strojev Vojko Narobe pri delu



Metod Beden in Franc Obrar sta se lotila remonta listovke

Aktivnosti sindikata na področju evidentiranja

Izvršni odbor konference osnovnih organizacij zveze sindikatov delovne organizacije INDUPLATI je na svoji septembrski seji obravnaval listo evidentiranih možnih kandidatov za opravljanje vodilnih funkcij skupščine občine in skupščin samoupravnih interesnih skupnosti, ki jo je poslala Občinska konferenca SZDL. Iz naše delovne organizacije so bili predlagani naslednji kandidati:

- MIRJANA KAVČIČ: za podpredsednika družbeno-političnega zbora
 - DRAGO MRDJENOVIC: za predsednika zbora krajevskih skupnosti
 - ALENKA KOVAČIČ: v statutarno pravno komisijo pri SO Domžale,
 - FRANC VELEPEC: v družbeno-ekonomsko komisijo pri SO Domžale,
 - IVICA ČESNIK: za podpredsednika skupščine SIS za otroško varstvo,
 - FRANC VEIDER: v organe SIS za kulturo,
 - DANICA BLEJC: za predsednika zbora uporabnikov v SIS za zdravstveno varstvo,
 - JANEZ KOTNIK: v organe SIS za zdravstveno varstvo,
 - ANTON RUČIGAJ in MARIJA GOSTIČ: v organe SIS za socialno skrbstvo,
 - MARIJA JERMAN: za predsednika skupščine SIS za socialno varstvo,
 - MARIJA POLLAK: v organe SIS za socialno varstvo,
 - JOZE GERBEC: za podpredsednika skupščine SIS za stanovanjsko dejavnost,
 - MAJDA MAROLT: v organe SIS za stanovanjsko dejavnost,
 - IVA LEDERER in VIDA MARINSEK: v organe SIS za izobraževanje,
 - FRANJO RIHTAR in VINKO VODNIK: za predsednika skupščine SIS za invalidsko-pokojninsko zavarovanje,
 - VINKO KURZWEIL: v organe SIS za zaposlovanje,
 - NATAŠA BOŠNJAK in ROMAN SUŠNIK: v organe zbora uporabnikov SIS za raziskovanje,
 - ANTON HRIBAR: v organe SIS za varstvo pred požari.
- Na tem sestanku so se obravnavali in dopolnjevali predlogi evidentiranih možnih kandidatov za izvolitev vodilnih funkcij pri Občinskem svetu zveze sindikatov Domžale. Možni kandidati za člane organov Občinskega sveta ZSS Domžale so:
- MAJDA MAROLT in STEFAN PREBIL: v Občinski svet ZSS Domžale
 - IVA LEDERER: v predsedstvo Občinskega sveta ZSS Domžale,
 - TILKA TROJANSEK: v nadzorni odbor Občinskega sveta ZSS Domžale,
 - KRISTINA PUNGERČAR: v svet za življenjske razmere pri Občinskem svetu ZSS Domžale,
 - FRANC VELEPEC: v svet za oblikovanje in delitev osebnih dohodkov,
 - DARJA PLESE: v svet za družbeno-ekonomske odnose,
 - ALENKA KOVAČIČ: v svet za uresničevanje vloge sindikata v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja,
 - DRAGO MRDJENOVIC: v odbor za kadrovske politiko
 - ROMAN SUŠNIK: v odbor za inventivno dejavnost
 - IVAN KAMENSEK: v odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito,
 - JUŠ LESJAK: v komisijo za obveščanje in politično propagando,
 - STANE JERMAN: v komisijo za usposabljanje članov zveze sindikatov,
 - FRANC VEIDER: v komisijo za kulturno skupnost,
 - RAJKO KAVČIČ: v komisijo za šport, rekreacijo in oddih,
 - IVA LEDERER: v komisijo za prošnje in pritožbe,
 - FRANJO RIHTAR: v komisijo za tradicije delavskega gibanja.

Predlagan je bil tudi možni kandidat za delegata na XI. kongresu Zveze sindikatov Slovenije in X. kongresu Zveze sindikatov Jugoslavije. To je VINKO KEPEC.

Za predsednika konference osnovnih organizacij zveze sindikatov DO INDUPLATI je bil predlagan prav tako VINKO KEPEC, za podpredsednika pa MARICA JERMAN.

IO KOOS

Najtežji človek vseh časov je bil Michael Walker iz Clintona, ZDA. Tehtal je 538 kg. Ko se mu je vnel žolčnik, ga niso mogli sprejeti v bolnico, ker preprosto ni mogel skozi vrata. Zdravili so ga v avtomobilski prikolici na bolnišničnem parkirišču.

Najvišjo hitrost med kopenskimi vozili s kolesi je dosegel Modri plamen, vozilo s štirimi kolesi in raketnim pogonom. Voznik Gary Gabelich ga je v Utahu, ZDA, 23. 10. 1970 pognal do hitrosti 1016,086 km/h.

Odškodnine za škodo, ki jo delavec utрпи zaradi poškodb v nesreči pri delu

Za povrnitev škode, ki jo delavec utрпи zaradi poškodb v nesreči pri delu, lahko zahteva odškodnino. To seveda velja za primere, ko so poškodbe take, da je delavec zaradi njih začasno ali celo trajno nezmožen za delo. **Delavec lahko uveljavlja odškodnino za premoženjsko in nepremoženjsko škodo, ki jo je utrpel.** Premoženjsko škodo predstavlja izguba pri osebnem dohodku, stroški v zvezi z zdravljenjem in drugi dejanski stroški. Odškodninski zahtevek za tako imenovano nepremoženjsko škodo se lahko postavi zaradi pretrpljenih fizičnih bolečin in neugodnosti med zdravljenjem, prestanega strahu in bojazni v času zdravljenja, zmanjšanja splošne življenjske sposobnosti in zaradi skazenosti.

Premoženjska škoda je lahko ugotovljiva. Izguba pri OD pomeni dejansko izgubo dohodka v višini razlike med 100% nadomestilom OD in OD, ki bi ga delavec v tistem mesecu prejel, če bi delal in dosegal normalne delovne uspehe (povprečje norme). Stroški v zvezi z zdravljenjem so predvsem prevozni stroški za obiske pri zdravniku, delavec pa lahko izkaže še druge dejanske stroške, ki mu nastanejo.

Nepremoženjsko škodo je potrebno ocenjevati od primera do primera. Ne obstajajo nikakršna merila za določitev višine odškodnine. Za orientacijo lahko služijo le prisojene odškodnine v sporih pred sodišči v zadnjih letih. Odškodnine za nepremoženjsko škodo se uveljavljajo pri tistih poškodbah, kjer je potrebno daljše in zahtevnejše zdravljenje, običajno v bolnici. Ob določanju teh odškodnin je potrebno pridobiti izvide o zdravljenju in mnenje zdravnika. Pri odločanju o denarni odškodnini za telesne bolečine se upoštevajo pretrpljene bolečine med zdravljenjem in to njihova intenzivnost in trajanje, lahko pa tudi bodoče telesne bolečine, če je po mnenju zdravnika gotovo, da bodo še trajale (npr. glavoboli pri manjših pretresih možganov). Med nevednosti pri zdravljenju sodijo predvsem nezavest, vezanost na posteljo, operacije, razne oblike fiksiranja zlomov in izvinov in podobno. Do odškodnine za strah in bojazen ob nesreči in med zdravljenjem ima oškodovanec pravico predvsem, kadar upravičeno trpi strah zaradi izida zdravljenja (npr. strah, da bo ostal invalid). Odškodnine zaradi zmanjšanja splošne življenjske sposobnosti se uveljavljajo, kadar je po končanem zdravljenju gotovo, da zaradi poškodbe oškodovanec ne bo mogel več opravljati nekaterih aktivnosti oziroma ga bo poškodba pri delu ovirala. To pride v poštev zlasti tedaj, če delavec ne more več opravljati svojega dela in je razpo-

rejen na druga dela oz. naloge ali celo invalidsko upokojen. V teh primerih se odškodnine največkrat določajo v obliki rente, to je v mesečnih denarnih zneskih, ki običajno pomenijo razliko do OD, ki bi ga delavec prejemal, če bi opravljal svoja dela oz. naloge. Odškodnine za skazenost se lahko uveljavljajo, če ostanejo oškodovancu po zdravljenju vidne posledice (brazgotine, pri amputacijah in drugo).

Do odškodnine zaradi nesreče pri delu niso upravičeni delavci, ki utrpijo poškodbe na poti na delo ali z dela, čeprav se tudi te nesreče štejejo za nesreče pri delu in delavcu pripada 100% nadomestilo za čas odsotnosti z dela. Odškodnina pa pripada delavcu, ki se poškoduje na območju DO, na primer ob padcu na dvorišču, pri odhodu na malico ali drugih upravičenih odhodih z mesta, kjer opravlja svoja dela oz. naloge. **Pri odmeri odškodnine se presoja tudi delavčeva krivda za povzročitev nezgode.** Tako ne bi mogel dobiti odškodnine delavec, ki bi se namerno poškodoval zaradi pridobitve bolniškega staleža. Nesporno gre delavcu polna odškodnina, kadar pride do nesreče zaradi okvare stroja ali nezadostnih varstvenih ukrepov. Če pa je vzrok nesreče delavčeva malomarnost, nepazljivost ali neupoštevanje navodil za delo, se ob določitvi višine odškodnine presoja stopnja delavčeve malomarnosti oz. nepazljivosti, upošteva pa se tudi objektivna odgovornost DO.

Odškodnino za škodo, ki jo utрпи delavec zaradi nesreče pri delu, je dolžna izplačati delavcu DO. Naša DO ima z Zavarovalno skupnostjo Triglav sklenjeno zavarovanje za odgovornost DO, ki vključuje tudi pokrivanje odškodnine za našete škode. Zavarovalnica poravnava odškodnine do zneska zavarovanja, ki trenutno znaša 300.000,— din. V primerih, da je škoda večja, je dolžna škodo kriti sama DO.

Postopek za pridobitev odškodnine, ob sklenjenem zavarovanju je naslednji. Po končanem zdravljenju delavec postavi odškodninski zahtevek, ki ga naslovi na delavski svet TOZD. Zahtevek se nato skupaj s potrebno dokumentacijo odstopi zavarovalnici. Zavarovalnica presodi upravičenost zahtevka in sporoči delavcu, do kolikšne višine ga priznava. Če se delavec s tako odškodnino strinja, podpiše z zavarovalnico poravnavo in takoj dobi denar. Če pa se z odškodnino ne strinja, mora izpeljati postopek pred samoupravnimi organi TOZD, tako, da zahteva višji znesek z vloge na delavski svet. Na sklep delavskega sveta se lahko pritoži in nato tudi sproži spor pred sodiščem združenega dela.

Delavci do sedaj odškodnin zaradi nesreč pri delu pretežno niso

uveljavljali. **Zastaralni rok za uveljavitev teh odškodnin je tri leta.** Tako lahko sedaj zahtevajo odškodnine delavci, ki so utrpeli poškodbe ob nesrečah pri delu **od 1. 1. 1983 dalje.** V kadr.-organ. sektorju imamo zbrane podatke, za koliko so bili prikrajšani posamezni delavci pri OD. Te podatke lahko vsak delavec dobi ter se odloči, ali bo zahteval odškodnino. Za oblikovanje zahtevka bomo delavcu nudili pomoč. Seveda pa bomo vodili le postopke, pri katerih stroški postopka ne bodo večji od zahtevka.

V tem sestavku seveda niso zajete vse vrste škod oz. vrste odškodnin, ki jih delavec zaradi nesreče pri delu lahko uveljavlja. Prav tako niso zajeti vsi pogoji, od katerih je odvisna višina odškodnine. Odškodninski zahtevek se oblikuje za vsak primer posebej, glede na okoliščine nesreče, vrsto poškodbe in posledice poškodb. Namen je bil le okvirno prikazati, kakšne so možnosti vsaj za finančno povračilo dejanske škode in neugodnosti zdravljenja ter morebiti celo trajnih posledic na zdravju zaradi nesreče pri delu.

Alenka Kovarič

LJUBEZEN

*Čudno, čudno moč ima,
glavo in srce ti zmeša.
Vse bi dal, vse prodal,
prav vse bi za ljubezen dal.*

*Prva je najlepša,
z dna srca ti zagori.
Vse plamenčke in vse upe
v njega položi.*

*Vedno bolj in bolj gori,
včasih kar prehitro.
Sploh ne gledaš in ne veš,
da že mimo sreče greš.*

*Ljubezen — ta kratka beseda,
a misli se tisoč z njo poveže.
Za ljubljeno bitje življenje bi dal,
to rekel je lovec ljubljene svoji.*

*Vsakdo se enkrat v življenju zaljubi,
vsaj enkrat srce mu v ljubezni gori.
Morda na starost mu prelepi
polepšajo dneve in dolge noči.*

Karla K.

V upanju na boljše sodelovanje želimo vsem sodelavkam in sodelavcem srečno in uspešno 1986. leto.

Uredniški odbor

Obisk v osrčju Azije

Nadaljujemo reportažo, v kateri predstavljamo konjičke naših sodelavcev. Tokrat vam predstavljamo Franca Verhovca, diplomiranega inženirja iz komercialnega sektorja. Francov konjiček oziroma bolj rečeno strast, so potovanja. To niso kratki izleti ob koncu tedna ali dopusti na našem Jadranu. Franca namreč ne zanima le domovina, ampak tudi tujina. Seveda s tujino ne misli samo Evrope, temveč dejansko cel svet. O svetu lahko tu govorimo dobesedno, saj ga je nekoč že prepotoval. Sel je na pot okoli sveta. Pri tem je spoznal Bližnji in Srednji vzhod, Indijo in Ameriko. Spoznal je, da je svet v svoji veličini pravzaprav majhen. Vendar le v sodobnosti, ko je razvoj sodobnih komunikacijskih sredstev skrajšal ogromne daljave. Letalo, vlak, radio, televizija, telefon in drugo nam premoščajo nekoč nepremostljive daljinske razlike. Človek ne more in tudi ne sme biti omejen. Kje so časi, ko so se Kitajci z gradnjo znanega kitajskega zidu želeli zavarovati pred vplivi tujih plemen? Dvajseto stoletje je takšne pregrade med narodi v celoti podrlo.

Pravkar sem omenila Kitajsko, deželo s skoraj milijardo prebivalcev. V njej je bil Franc Verhovec. O tej azijski deželi govori tudi pričujoči sestavek. Franc namreč meni, da je bilo potovanje na Kitajsko vsaj tako zanimivo kot pot okoli sveta, če ne celo bolj. Želi si tudi, da bi jo še enkrat obiskal, predvsem zaradi gostoljubnih Kitajcev.

Franc je bil z ženo in njenimi starši na Kitajskem že 1981. leta. Toda spomini na to prijetno potovanje so še vedno živi. Francov tast je namreč ves čas pisal dnevnik, kjer je ohranjeno marsikaj, kar drugače načne zob časa. Zanimivosti iz Kitajske pa prikazujejo tudi fotografije, ki so zbrane kar v treh albumih. Nič preveč za obisk najštevilnejše dežele sveta!

Franc je z družino potoval na Kitajsko v okviru Jatove agencije. Iz Beograda jih je odpeljalo jugoslovansko letalo Boeing 707, ki je v tistem času letelo na progi Beograd—Peking. (Ta proga je bila kasneje zaradi nerentabilnosti ukinjena.) Po petnajsturni vožnji je letalo pristalo v Pekingu, glavnem mestu Kitajske, ki šteje osem milijonov prebivalcev. Na letališču je jugoslovanske potnike pričakal predstavnik JAT in kitajski vodič, ki je izvrstno govoril srbohrvaško. Nadaljne poti po Kitajski ne bom opisovala. Mogoče bo bolj zanimivo prebrati vtise s tega potovanja, ki so napisani na koncu dnevnika.

»Potovanje na Kitajsko je bilo odlično organizirano, čeprav se je program obiskov večkrat spremenil. Videli smo tri največja kitajska mesta in njihove znamenitosti. V kitajskem glavnem mestu Pekingu nas je očaralo predvsem »Prepovedano mesto«. To je kraj, kjer so v preteklosti živeli kitajski cesarji. Najbolj pa smo se razveselili ogleda enega od sedmih svetovnih čudes — kitajskega zidu, dolgega 5000 kilometrov, ki je edino delo človeških rok na Zemlji, katero so astronauti videli z Lune. Obisk Šanghaja, gospodarskega središča Kitajske z razvito jeklarsko industrijo in največjega mesta Kitajske, smo zaključili z ogledom zanimivih pagod in templjev. V Nankingu, mestu, ki šteje milijon ljudi več kot pa je vseh Slovencev, smo si med drugim ogledali tudi zoološki

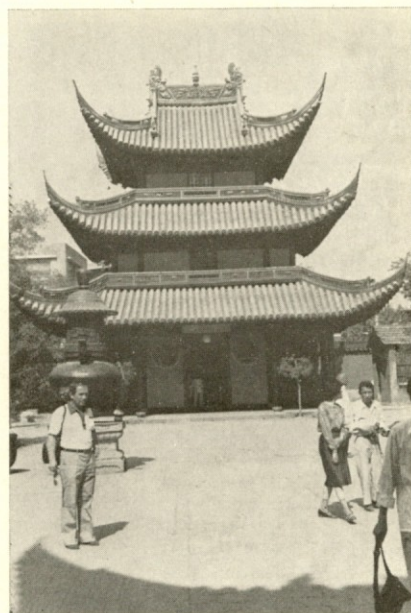
vrt, kjer smo videli znamenitega medveda — pando.

Imeli smo priliko videti tako vele-mesta kot majhna mesteca, opazovali smo življenje v ogromnih človeških »mravljiščih«, pa tudi na vasi. Spoznali smo, da povsod poteka življenje precej umirjeno, brez nivoje. Vsakdo mirno opravlja svoje delo. Promet je dobro organiziran, čeprav so posebno zunaj velemest glavno prevozno sredstvo motorji na treh kolesih in vprežna vozila. Kitajci se v glavnem vozijo s kolesi. Videli smo ogromno koles, vendar nobenega umazanega. Sploh je ta dežela zelo čista. Nikjer ni malomarno odvrženih papirčkov in drugih smeti. Zlasti nas je presenečala čistoča avtobusnih in železniških postajališč ter ulic in cest. Stalno se organizirajo akcije za zbiranje starega železa, papirja in različnih vrst odpadkov. Tako dobi tujec vtis, da Kitajci ničesar ne zavržejo.

Gospodarstvo je v glavnem državano. V novejšem času se dovoljuje



Na fotografiji je znameniti kitajski zid, ki je edino delo človeških rok na Zemlji, katero so astronauti videli z Lune



Tian Tan, imenovan tudi nebeški hram, je največja in najveličastnejši tempelj na Kitajskem. V njem je cesar-kot »sin nebes« opravljaj daritve ter dajal poročila o najvažnejših dogodkih leta

tudi privatna lastnina. Tako smo ponekje opazili, da kmetje prosto prodajajo svoje pridelke. Obstajajo tudi privatni obrtniki, ki ponujajo svoje izdelke kar na cestah (razne mi-zice, fotelje in druge uporabne ter okrasne predmete).

Kitajci so prijazen in kulturni narod. Mladi so zelo radovedni. Tujca najprej vprašajo, od kje prihaja. Tudi Jugoslavijo nekateri poznajo. Evropske jezike pa bolj slabo poznajo. Največ jih zna angleščino, večina samo nekaj besed.

Kitajska denarna enota je juan (približno 20 din). Ta je razdeljen na 10 maov oziroma 100 fenov. Turisti dobijo poseben denar in v glavnem kupujejo v trgovinah prijateljstva (trgovine za tujce). Vendar pa smo lahko kupovali tudi v njihovih trgovinah.

Zelo smo bili začudeni nad neko posebno lastnostjo domačinov. Kitajci namreč vsako jutro telovadijo. To storijo povsod, kjer so — pred hotelom, na cesti itd.

Telovadijo na svojevrsten način. To so počasni gibi s postankom, obračanjem, prepogibanjem in podobno. Telovadijo predvsem moški. Sploh je pa povsod videti v glavnem moške. Vsi so oblečeni v modre obleke. Tudi ženske so v glavnem v modrem, vse pa nosijo hlače.

To je kratek vtis z obiska na Kitajskem. Poti ne bom opisovala, saj bi navedeni kraji za večino izmed nas zveneli precej tuje. Raje si največje kitajske zanimivosti ogledamo iz priloženih fotografij.

Pripravila: Lada Lavrič

Pranje in pomivanje brez detergentov

Pred nekaj meseci je neka majhna francoska firma pokazala čisto vsakdanje, morda nekoliko globlje dvojno pomivalno korito iz nerjaveče pločevine, polno umazane posode. Posodo so zalili z vodo, pritisnili na gumb in jo čez nekaj minut pobrali iz korita lepo oprano. Povedali so le, da je delo namesto detergentov in vodnih curkov v običajnih pomivalnih strojih opravil ultrazvok.

Nekaj zatem pa je neka firma v Tokiu napovedala, da bo začela že sredi naslednjega leta izdelovati pralne stroje brez običajnega korita, programatorja in grelnikov. Zamenjala naj bi jih globoka korita iz nerjaveče pločevine, pranje pa naj bi prevzel ultrazvok.

V obeh primerih govorijo o pranju z navadno vodo brez dodatkov ter o zelo hitrem in skoraj neslišnem postopku.

Sodobni pralni in pomivalni stroji čistijo tkanine in posodo z vodo, kemijskimi dodatki, ki raztapljajo maščobe ter z mehanskim gretjem, drgnjenjem in krtačenjem. Ti stroji so še vedno zelo nepopolni. Preglasni so, terjajo veliko prostora, porabljajo obilo elektrike, čistil in vode. Povprečna življenjska doba je komaj 10 let.

Čiščenje z ultrazvokom sploh ni novost. Že lep čas ga uporabljajo zlasti v industriji za razmaščevanje in čiščenje.

Kako ultrazvok čisti umazanijo?

Dogajanja sploh niso enostavna, marsičesa še ne znamo predvideti in izračunati. Gotovo pa je, da ob zadostni valovni energiji in dovolj visoki frekvenci pride do

padca tlaka pod tlak uparjene tekočine. V področjih podtlakov, ki jih povzročajo ultrazvočno valovanje, začne voda izparevati, vplinja se v drobne mehurčke, ki se kmalu zatem stisnejo in pri tem oddajajo drobne nadzvočne udarne valove. Ti imajo zelo veliko moč in razmajejo, odluščijo in razbijejo manj trdno umazanijo, ki se drži trdniješe posode in tkanin. To je čistilni proces, ki poteka v vodi brez slehernih dodatkov (detergentov in lužila).

Francoska firma svoj ultrazvočni pomivalnik že prodaja na tržišču. Stane pa približno 500 dolarjev. Če upoštevamo celo vrsto prednosti — pomivanje traja le 3 do 5 minut, prihrani veliko elektrike, čistila skorajda niso potrebna, ne povzročajo trušča, zavzema manj prostora kot klasični pomivalnik in ne potrebuje zapletene vodovodne in kanalizacijske napeljave — je cena izredno privlačna.

Tudi japonski ultrazvočni pralnik je enostaven. Je brez bobna in elektromotorjev. Sestavlja ga valjasta posoda iz nerjaveče pločevine, v kateri je voda.

Za oba stroja velja, da je pod koritom generator ultrazvočne električne energije, katera gre prek jeklenih stožcev, pritrjenih na dno korita, v elektrode, kjer se spreminja v mehansko treslajje. Ti se prenašajo na dno korita, odtod pa v vodo, ki obdaja umazano posodo ali tkanine v koritu. Pralnik pa ima še dodatno novost: enostavna naprava naj bi zagotavljala, da bi se skozi vodo nenehno dvigala množica drobnih zračnih mehurčkov, ki bi pomagali pri razkrajanju umazanije.

Toda poznavalci pravijo, da je pri tem odprta še vrsta vprašanj. Ne vemo, do kolikšne mere je Japoncem in Francozom uspelo obvladati čiščenje tkanin in posode z ultrazvokom. Ne ve se, koliko časa naj ultrazvok deluje, kakšni dodatki se uporabljajo, ali je primernejša mrzla ali vroča voda — in tako naprej. Tudi morebitne poškodbe tkanin oziroma posode še niso opredeljene. Prav gotovo bo potrebnih še mnogo poizkusov in raziskav, preden bodo ti ultrazvočni stroji »zreli« za široko rabo. Še več časa pa bo poteklo, preden jih bo imel na voljo jugoslovanski potrošnik!

Povzetek iz Življenje in tehnika

Nihče ni zadovoljen s svojim bogastvom in nezadovoljen s svojo pametjo.

Morda ni zanesljivejšega znamenja norosti, kot je prizadevanje, da bi popravili naravne slabosti tistega, ki ga ljubimo.

Stotisoči mislijo: posameznik vendar ne more storiti nič.

Mladi v letu mladih

Letos je leto mladih. Vsaj plakati s tem geslom nas na različnih mestih opozarjajo na to. To »leto mladih« pa se bo kmalu končalo. Da ga ne bi obšli neopazno, sem za nekaj misli zaprosila predsednico osnovne organizacije ZSMS Induplati Darjo Pleše.

»Da je leto 1985 'leto mladih', sem bila seznanjena iz plakatov, ki so razobešeni na različnih mestih. Da bi bilo v tem letu o mladih kaj več govora, kot do sedaj, nisem zapazila. Ker so mladi zelo neenotna socialna skupina, je tu in tam o kakšni grupaciji ali pojavu malo več besed kot običajno. Nasploh pa so mladi na 'dnevnem redu' običajno takrat, ko kakšno stvar ušpičijo. Redkeje se mladino obravnava še pred pojavom določenih problemov.

Ce preidem na opisovanje mladih v DO Induplati, moram priznati, da bolje poznam probleme mladih v sosesčini, kjer živim, manj pa tukaj v delovnem okolju. Opravljanje delovnih dolžnosti mi namreč otežuje učinkovito izvajanje profesionalne funkcije predsednika OO ZSMS. Zaradi slabih povezav s članstvom osnovne organizacije, pa tudi njenim predstvom, sem s problemi naše mladine slabo seznanjena. Seveda pa mladi svoje sile usmerjajo v različne smeri — nekateri delujejo v krajevni skupnosti, v različnih profesionalnih skupinah in podobno. Zato bi od naše mladine težko zahtevali, da bi morala biti poleg povezanosti z Induplati, na katero jo od pričetka dela veže podpis, da sprejema njene samoupravne akte in pravilnike, trdno povezana tudi z vsemi DPO v njeni sestavi.

V Induplati je v mladinsko organizacijo včlanjenih okrog dvesto mladih. Kakšne aktivnosti izvajamo? Vsako leto organiziramo tekmovanje 'Zlata nit'. Letos smo imeli mladinski izlet v Crikvenico. Novembra se je nekaj mladink udeležilo delovne akcije v čistilnici blaga, kjer so po svojih močeh očistile okrog osem tisoč metrov blaga in tako delno razbremenile ozko grlo v proizvodnji.

Sestanke imamo približno na dva meseca. Na njih obravnavamo tekoče zadeve. Dogodke, ki so trenutno aktualni. Večna tema pogovora pa je seveda slaba udeležba mladih na sestankih, pa tudi drugje.

Ni res, da naša mladinska organizacija nikoli ne poda nobenih predlogov. Tako se že dve leti pripravljamo, da bi organizirali plesni tečaj, pa med mladimi zanj ni interesa. Škoda, morda bi se tudi po takšni poti bolje spoznali med seboj.

Lada Lavrič



Franc Verhovec si v Nankingu, pred mavzolejem Sun Yat Sena, prvega predsednika kitajske republike, ogleduje čare azijske kulture

Poti uresničevanja težnje po aktivnem odmoru

Človek ni samo homo sapiens (razumno bitje), temveč tudi homo motoricus (bitje s težnjo po gibanju). To lahko razumemo tako, da ga večurno enako delo, z vedno enakimi delovnimi operacijami, psihično in fizično utruja. Psihična utrujenost se kaže v nezanimanju delavca za vse, kar se dogaja okoli njega in v številnih nevrozah. Posledica fizične utrujenosti pa so razna telesna obolenja. Se temu človek moderne dobe lahko izogne? Pravzaprav težko, ker je industrializacija vedno težila in tudi teži k profitu. Delo zaradi človeka in ne človek zaradi dela je geslo, ki prevladuje vse od prve industrijske revolucije dalje.

V zadnjem času pa se tudi na tem področju nekaj premika. Medicina dela je v svetu, pa tudi pri nas, že toliko napredovala, da je lahko čedalje glasneje opozarjala na nekatere škodljive kazalce pri stalno enem in istem delu. Seveda ne smemo tu vso krivdo zvaliti na delo v tovarnah. K raznim boleznim veliko pripomore tudi naš nezdrav način življenja — preveliko uživanje maščob in ogljikovih hidratov, premalo gibanja v domačem okolju, nenehna tekma s časom in drugo. Toda lahko pa rečemo, da tiči srž problema v enoličnem delu. Zato bi morali začeti odpravljati težave tam, kjer so se začele, tam, kjer preživimo tretjino dneva — na delovnem mestu.

Organizacija aktivnega odmora v Novoteksovi temeljni organizaciji Konfekcija v Novem mestu

Da bomo lažje razumeli potrebo po razgibanju, bomo za začetek predstavili organizacijo Novoteksove temeljne organizacije Konfekcija. Članek je bil objavljen v oktobrski številki UTRIPA — časopisa za rekreacijo, oddih in šport, prispevala pa ga je njihova specialistka medicine dela.

Statistični podatki potrjujejo domnevo, da najpogosteje obolevajo osebe v polni življenjski in delovni dobi med 30. in 50. letom. Verjetnost, da bolni v križnem predelu hrbtenice povzročajo tudi poklicno delo, je precejšnja. Med svojo delovno dobo kar 35 odstotkov ljudi s sedečim delom in 47 odstotkov fizičnih delavcev toži o bolečinah v križu. Bolezni so povezane z nefiziološkimi, prisilnimi držami delavcev, kot so sklanjanje, čepenje, klečanje, nefiziološko sedenje, dviganje in prenašanje bremen. Pogosto obolevajo debeli ljudje, brez dobre telesne kondicije.

Obolenje hrbtenice ni samo problem posameznika, ki je dolgo v bolniškem staležu. Včasih mora zamenjati tudi delovno mesto. Zaradi pogostosti imajo takšna obolenja tako tudi ogromne gospodarske posledice, kot so znižanje storilnosti, padec narodnega dohodka in življenjske ravni. Zato je potrebno pri prebivalstvu spodbuditi skrb za utrjevanje in ohranitev lastnega zdravja.

Sodobna tehnika zahteva manj telesne moči človeka. Del opravil in nalog s statičnimi obremenitvami pa je čedalje več. Takšno delo je naporno in neenakomerno obremenjuje človekove mišice. Prevelike obremenitve pri delu privedejo do utrujenosti, ki vodi celo v degenerativne spremembe.

Proti utrujenosti se borimo na več načinov:

- z odmorom med delom
- z dnevnim počitkom
- s tedenskim oddihom
- z letnim dopustom.

AKTIVNI ODMOR med delom je oblika počitka, ko aktivnost ne preneha, ampak se zamenja. To pomeni, da je potrebno med aktivnim odmorom spodbuditi med delom neaktivne mišice, sprostiti pa tiste, ki so najbolj obremenjene. Tako se lahko zmanjša število spontanov odlih med delom, kolebanje delovnega učinka (kakovosti in količine) in subjektivne težave, hkrati pa se poveča motivacija za delo in zadovoljstvo.

Izbira telesnih aktivnosti in dolžina aktivnega odmora med delovnim procesom je odvisna od dela oziroma obremenitev na delovnem mestu.

V Novoteksovi Konfekciji so za najbolj obremenjene izbrali strojne šivilje modne konfekcije. Delo je pretežno mehanizirano, monotono. Pri opravljanju nalog delavke nefiziološko sedijo več kot dve tretjini delovnega časa. Ker so delavke različne velikosti, teže in imajo različne reakcije, enaki stroji, delovne površine in stoli povzročajo pri večini prisilno držo. Pri tem nastajajo neenakomerne obremenitve hrbtnih in vratnih mišic ter obračalk oči.

Zaradi narave dela strojnih šivilj in velikih statičnih obremenitev, so se v tej tovarni odločili za uvedbo aktivnega odmora kot oblike preventivne dejavnosti.

Najprej so izvedli anketo o pripravljenosti delavk na aktivni oddih. Rezultati ankete so pokazali, da je povprečna starost delavcev v Novoteksovi tovarni 27 let. Prevladujejo ženske. Po izobrazbi prevladujejo nekvalificirani, polkvalificirani in kvalificirani delavci. Večina anketiranih je navajala težave v križnem predelu hrbtenice, sledijo ramenski obroč, vratna vretenca, koleno in kolk. To pa so težave z gibali.

Kar 96 odstotkov anketirancev je izrazilo potrebo po aktivnem odmoru. Iz odgovorov je bilo moč razbrati, da večina delavcev čuti največjo utrujenost okoli dvanajste ure.

Na podlagi dobljenih rezultatov so uvedli aktivni odmor ob dvanajsti uri. Glede na porazdelitev obremenjenosti so sestavili 10 do 12 vaj, ki

se večkrat menjajo, da se jih delavke ne bi naveličale. Vadijo na delovnem mestu, ob stroju.

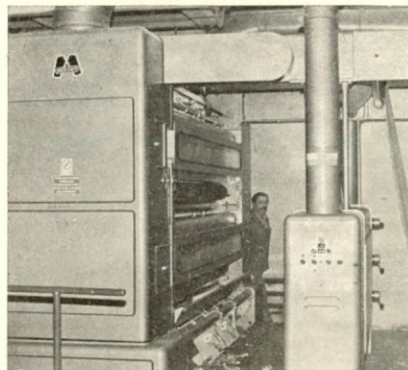
Po enem letu aktivnega odmora so delavke ponovno anketirali. Kar 79 odstotkov delavcev je prepričanih o koristnih učinkih aktivnega odmora med delom, samo odstotek jih meni, da je ta odmor nepotreben. Bolniški stalež zaradi bolezni, poškodb in nege je ostal tudi po uvedbi aktivnega odmora nespremenjen, saj gre za mlad kolektiv, kjer se bolezni v zvezi z delom pričakujejo šele čez nekaj let. Pač pa je aktivni odmor vplival na proizvodnjo že prvo leto po uvedbi, saj se je storilnost povečala.

Delavci in njihovo delo v naši delovni organizaciji

Naša delovna organizacija spada med tekstilne tovarne. To med drugim pomeni, da v njej prevladujejo ženske. Veliko del oziroma opravil je povezanih z neenakomernimi obremenitvami telesa — pri tem gre lahko pretežno za delo samo v stoječem ali sedečem položaju. Oboje neugodno vpliva na delovno počutje in tudi na storilnost.

Povprečna starost delavcev in delavk v tozdu Konfekcija je 34 let, v tozdu Proizvodnja pa 35 let. To kaže na to, da je starostna struktura naših delavcev zelo različna. Veliko je delavcev in delavk z dolgim delovnim stažem v Induplati, od katerih jih precej toži zaradi podobnih težav kot tisti v Novoteksu. Dosti pa je tudi mladih, ki teh težav še ne občutijo. Morali bi pa nekaj storiti, da jih ne bi tudi v bodoče, vsaj ne v množični obliki. Dobro bi bilo, ko bi se delavci, ki se po službeni dolžnosti ukvarjajo tudi s tem področjem, vprašali, ali bi bilo možno na kakšen način spremeniti desetletja staro tradicijo in zakoreninjeno miselnost, da kratke razgibalne vaje ne spadajo k delu, saj obstajajo dokazi, da ravno takšna pretegnitev vpliva na boljše počutje in zadovoljstvo na delovnem mestu. Poskusimo!

L. L.



Anton Lekan pri stroju za čiščenje surovih tkanin

Predstave v lutkovnem gledališču

Zdaj ko je zima, ko sprehodi v naravi niso več tako prijetni kot poleti, ko se megleni popoldan le počasi prevesi v noč in ko se deževne sobote in nedelje vlečejo kot štrana, starši marsikdaj ne vedo, kako bi si popestrili dan! Večina jih bo rekla, da ima dela čez glavo ter da na to niti ne pomislijo. Kaj pa otroci? Le pogledajte jih, s kakšnimi zvedavimi pogledi opazujejo skozi rosna okenska stekla skrivnostno megleno zaveso ali ples snežink. Vleče jih ven. Pa ne smejo ali ne morejo iti. Ker bi takoj padli v lužo, ker bi bili kmalu mokri od dežja, ker, ker... Nešteto razlogov najdejo skrbni starši, da jih obdržijo v stanovanju, kjer potem počenjajo vse mogoče stvari. V zvočno slabo izoliranem prostoru se igrajo kavboje in Indijance, nadalje brcajo žogo... Skratka sovražijo utesnenost, radi bi doživeli kaj vznemirljivega.

Starši marsikdaj ne vedo, kako jih pomiriti. Siliijo jih, da gledajo televizijo, kjer večine stvari ne razumejo in jih zato program ne zanima. Potem kričijo nanje, dokler se nazadnje vsi razburjeni ne odpravijo spat. Pri tem očka ali mamica komaj čakata na lepo vreme, ko se bosta njun nadebudni sin ali hči lahko igrala s sovrstniki na ulicah ali igriščih. Toda zima je dolga. Vreme pa je lahko zelo muhasto — samo deževje in ostale neprilike.

Obstaja pa način, da starši kakšno popoldne ali prosto soboto popestrijo tudi otrokom. Lahko jih peljejo v gledališče. Pri tem mislim na Lutkovno gledališče. Upam, da mi starši pri tem ne oporekajo, češ da je njihov otrok lutke že zdavnaj prerasel. V Lutkovnem gledališču namreč ne pripravljajo le pravljic oziroma igrice za otroke v vrtcu, temveč se najde med njimi celo predstava za odrasle. Pa tudi nastopajoči niso samo lutke, na katere smo običajno navajeni. Nekaterne lutke so precej velike (en meter),

med lutkami se vrtijo tudi pravi igralci ipd. Skratka, pestro!

Starši, če vas zanima program Lutkovnega gledališča za sezono 1985/86, potem si ga preberite:

1. Aleksander Puškin: PRAVLJICA O CARJU SALTANU — za otroke med 6. in 10. letom starosti
2. Polonca Kovač: KAJ MORA SOVA OPRAVITI PÓZIMI — za otroke med 4. in 8. letom
3. Samo Simčič: ČAROBNI PRSTAN — namenjeno otrokom med 5. in 9. letom starosti
4. Svetlana Makarovič: MRTVEC PRIDE PO LJUBICO — balada z groteskno »srečnim« koncem je namenjena odrasli publiki
5. H. C. Andersen: SNEŽNA KRALJICA — za otroke med 6. in 10. letom
6. Zlatko Krilić: JAJCE — za otroke v vrtcih
7. Svetlana Makarovič: SAPRA MIŠKA — za mlade gledalce med 4. in 8. letom.

Lutkovno gledališče pa izvaja tudi predstave, ki so bile prvič uprizorjene pred letom dni ali pa še prej. To so:

1. A. Tkačev — M. Zobec: GREMO KROŠA — za otroke med 6. in 8. letom starosti
2. Polonca Kovač: KAJ MORA SOVA OPRAVITI SPOMLADI — za otroke med 4. in 8. letom
3. F. Milčinski: ZVEZDICA ZASPANKA — za otroke med 6. in 12. letom
4. F. Levstik — M. Herzog: MARTIN KR PAN — namenjena mladini in odraslim
5. S. Makarovič: SOVICA OKA — za otroke med 4. in 8. letom
6. M. C. Machado — M. Simron: MALI STRAH BAVBAV — za otroke med 6. in 10. letom
7. Z. Florian: TOBIJA — za otroke med 4. in 8. letom
8. I. Potrč: PRAVLJICE O VANČU — namenjeno otrokom v vrtcih.

Predstave se uprizarjajo na dveh mestih. V dvorani na **Krekovem trgu 2** se igra po naslednjem razporedu:

- torek, sreda in četrtek ob 10. ali 11. uri (predstave za vzgojno varstvene zavode in šole)
- sobota ob 11. in 16. uri (predstave za izven)
- petek ob 20. uri (predstave za odrasle)
- nedelja ob 11. uri (gostovalne predstave).

V **Kulturnici na Židovski stezi** so predstave ob petkih ob 17. uri. Dodatne informacije o predstavah pa dobijo zainteresirani na **upravi Lutkovnega gledališča Ljubljana, Krekov trg 2** ali po telefonu 314-789.

V naši delovni organizaciji pa potekajo z vodstvom Lutkovnega gledališča pogovori, da bi pri nas predstavili kakšno lutkovno igro. Čas je zelo ugoden, saj bi bila organizacija takšne predstave pred Novim letom zelo primerno darilo za otroke naših sodelavcev.

NAROČILO IN PREDPLAČILO VEZAVE KONOPLANA

Vse bralce obveščamo, da bomo v uredništvu Konoplana do 31. januarja 1986 zbirali naročnike za vezavo Konoplana letnikov 1984 in 1985. Naročniki morajo prinesiti te številke, povezane v snop in plačati pri naročilu urednici Ladi Lavrič 900 din. Točni znesek bomo poravnali pri vrnitvi vezane knjige.

Uredniški odbor



Tokrat se je material nakopičil v čistilnici blaga. Delavke — čistilke blaga so morale pošteno prijeti za delo. S slike se vidi, da so zasedene vse delovne površine



Proti koncu leta je Franc Veider, vodja skladišča gotovih izdelkov, prezaposlen z delom

Poti vzpona Švedske IKEA – našega zunanjetrgovinskega partnerja

Ime IKEA je sestavljeno iz začetnic ustanovitelja podjetja **Ingvarja Kamprada** in prvih črk vasi na Švedskem, kjer je odrasel — **Emmytaryda ter Agunnaryda**. Svojo prodajno pot je Kamprad začel že v otroških letih, ko se je s kolesom vozil po podeželju in krošnjari z ribami, ki jih je sam nalovil. Že s 17 leti je podjetni mladenič zaščitil ime IKEA, v okviru katere je prodajal božične revije, zelenjavna in rožna semena ter kemična sredstva za domačo rabo.

Do leta 1947 se je krog strank razširil preko meja vasi in podjetje je postalo tako veliko, da je prejemale naročila po pošti, saj so potrošniki radi naročili novi revolucionarni izdelek, ki ga je propagiral — kemični svinčnik. Leta 1948 je IKEA izdala svoj prvi katalog. Čez dve leti so vključili v prodajo prve izdelke za okras stanovanj in prvo pohištvo.

Sredi 50. let je Kamprad odprl prvi Ikein prodajno razstavni prostor, ki so ga novinarji poimenovali »Meka pohištvenega špekulanta.« V tem času so bile sklenjene pogodbe z nekaterimi švedskimi proizvajalci pohištva, ki ostajajo zvesti dobavitelji vse do danes. Istočasno se je podjetje preselilo iz Agunnaryda v Almhult. V enem samem letu pa se je prodaja povečala od 6,6 na 17 milijonov švedskih kron.

1958 leta je IKEA v Almhultu odprla prvo zasebno zgrajeno trgovino, ki je kmalu dobila prizidek.

Drugo Ikeino trgovino so dogradili leta 1963 v Oslu na Norveškem. To je bila prva Ikeina trgovina na tujem, kjer se je prodajalo pod geslom »kvaliteta po nizkih cenah.«

Sredi 60 let so v Stockholmu odprli Ikeino »admiralsko« trgovino, ki je največja od vseh njenih trgovin.

V istem času je bila odprta druga izvenšvedska poslovalnica na Danskem. Sredi 70 let pa so se Ikeine trgovine odpirale že tudi zunaj Skandinavije — prva v Švici, druga v Nemčiji.

Leta 1975 se je začela izvozna prodaja na Japonsko, v Hong Kong, Singapur, v Avstralijo in Kanado. Nove trgovine so odpirali tudi povsod po Evropi.

Leto 1980 je bilo namenjeno analiziranju notranjih operacij in zato ni prineslo napredka pri zunanjem širjenju. Najavili so projekt Kraft 90 z veliko kampanjo, ki naj bi zlomila možne birokratske težnje, znižala rastoče stroške in vzpodbudila inovacije.

Ekspanzija se je začela leto za tem. Na Švedskem so odprli pet novih trgovin, prav tako v zahodni Nemčiji in Avstriji, prvo Ikeino prodajalno so odprli tudi v Franciji. Zatem so prodrli na belgijsko in nizozemsko tržišče, pa tudi v zahtevne združene države Amerike. V mnogih državah, kjer organizacija nima svojih trgovin, prodajajo pohištvo IKEA prek posrednikov.

Naše sodelovanje z IKEO

Potem, ko smo zvedeli nekaj zanimivosti o skoraj neverjetnem vzponu Ingvarja Kamprada in njegovega podjetja, se malo pomudimo še pri deležu izvoza DO Induplati temu švedskemu partnerju. Avgust Orehek, šef komercialnega sektorja, je povedal, da je IKEA naš drugi največji kupec na konvertibilnem tržišču. Na to firmo odpade 30 % našega celotnega izvoza na zahodni trg. Induplati izvaja na Švedsko nosilno tkanino, ki se vgrajuje v moderno pohištvo. Če smo natančnejši, potem lahko povemo, da naša temeljna organizacija Konfekcija zanje izdeluje izdelke iz nosilne tkanine, ki se potem napnejo na ogrodje stolov. Ta nosilna tkanina se izdeluje za stola Kimsta in Poem, ki sta tudi v njihovem katalogu, ki ga izdajo vsako leto v številnih svetovnih jezikih.

Poleg tega se za Ikeo izdelujejo tudi gugalniki na podlagi njihovih idej (po naročilu njihovih oblikovalcev). Vsako leto se jim dobavi približno 20.000 kosov.

»Ikei bi lahko prodali še več, kakor pa znašajo trenutne dobave. Toda zaenkrat nam naše proizvodne zmogljivosti tega ne dopuščajo,« je izjavil Avgust Orehek in nadaljeval. Seveda so pa pri Ikei občutljivi za



Slika je iz kataloga švedske firme IKEA. Na leseno ogrodje sedežne garniture POEM je napeta nosilna tkanina, izdelek našega tozda Konfekcija

tri stvari: zahtevajo kakovostne izdelke, estetsko obliko in pravočasen rok odpreme blaga.«

Finančna realizacija izvoženega blaga na Švedsko je v letu 1984 znašala 4 milijone švedskih kron. Letos pa znaša 5,5 milijona švedskih kron, kar je približno 20 milijard dinarjev. Induplati je pogodbe z Ikeo sklenilo že za prvo polletje leta 1986.

Sodelovanje med Ikeo in Induplati poteka v glavnem preko Ikeinega predstavništva v Ljubljani, vendar pa so v določenih primerih potrebni tudi osebni stiki, to je obiski naših odgovornih ljudi v Almhultu, kjer je sedež tega podjetja.

L. L.



Richard Bach:

JONATAN LIVINGSTON GALEB

(Odlomek iz knjige)

... Ko se je Jonatan Galeb pridružil svoji jati galebov na obrežju, je bila trda noč. Bil je omotičen in strašno utrujen. Vendar je v svojem veselju naredil zanko pri spuščanju z naglim zasukom, tik preden je pristal. Ko bodo slišali o tem, je mislil, o preboju, bodo vsi iz sebe od veselja. Koliko več bomo imeli zdaj od življenja! Namesto da bi puščobno letali k ribiškim ladjam in nazaj, imamo zdaj za kaj živeti. Lahko se vzdignemo iz nevednosti, lahko spoznamo, da smo rojeni za izvrstnost in bistroumnost in spretnost. Svobodni smo lahko! Lahko se učimo letati!

Leta prihodnosti so obetavno bučala in žarela.

Galebi so bili zbrani na posvetovalni zbor, ko je pristal. Čakali so ga. »Jonatan Livingston Galeb! Stopi v sredo!« Starešinove besede so bile izrečene z najbolj slovesnim glasom. Stopiti v sredo je pomenilo samo veliko sramoto ali veliko čast. Najvišji voditelji galebov so bili počaščeni s tem, da so stali v sredi. Seveda, je pomislil, davi so videli tisti preboj! Ampak ne potrebujem časti. Nič si ne želim biti vodnik. Želim samo razdeliti z drugimi, kar sem našel, pokazati obzorja, ki se širijo pred nami za nas vse. Stopil je naprej.

»Jonatan Galeb,« je rekel starešina. »Stopi v sredo, da vidiš tvoji tovariši tvojo sramoto!«

Bilo je, kot da ga je udaril z desko. Kolena so se mu zašibila, peresa so se mu pobesila, v ušesih mu je zabučalo. V sredo zaradi sramote? Nemogoče! Preboj! Ne morejo razumeti! Nimajo prav, nimajo prav!

»...za njegovo brezobzirno neodgovornost,« je zvenel slovesni glas, »ker je grešil proti dostojanstvu in izročilu družine galebov...«

Ker so ga postavili v sredo zaradi sramote, je to pomenilo, da bo izobčen iz galebje družbe, pregnan v samotno življenje na Daljne čeri.

»...nekega dne, Jonatan Galeb, boš spoznal, da neodgovornost ne prinaša nič dobrega. Življenja ne poznamo in ne moremo spoznati, vemo le to: postavljeni smo na svet, da jemo, da ostajamo živi, kolikor dolgo le moremo.«

Galeb nikdar ne odgovarja posvetovalnemu zboru, ampak Jonatan je povzdignil glas. »Neodgovornost? Bratje moji!« je zavpil. »Kdo je bolj odgovoren od galeba, ki najde in sledi pomeni, višji namen za življenje? Tisoč let smo se gnali za ribjimi glavami, zdaj pa imamo za kaj živeti — da se učimo, odkrivamo, da smo svobodni! Dajte mi eno samo priložnost, dajte, da vam pokazem, kaj sem odkril...« Jata pa kakor da bi bila iz kamna.

»Bratstvo je pretrgano,« so sku-

Pregled krvodajalskih akcij v letu 1985 v Induplati

Občinska organizacija Rdečega križa Domžale je v letošnjem letu iz naše delovne organizacije predvidevala 160 krvodajalcev. Stanje pa je bilo naslednje:

Datum odvzema krvi	Naziv oddelka	Plan št. krvodajalcev	Prijavljeni krvodajalci	Darovalci krvi
torek, 2. 4.	konf. Peče	5	0 (zadržani zaradi nujnih del v DO)	6
sreda, 3. 4.	konf. Mengeš	20	0 (zadržani zaradi nujnih del v DO)	0
četrtek, 4. 4.	DO Jarše	60	42	37
torek, 9. 4.	DO Jarše	60	38	34
torek, 9. 4.	konf. Radomlje	15	0	0
			naknadno: 13. 9. 1985	
			16	12
		160	96	95 (89 + 6)

Izredno so darovali kri:

- 20. 3. en delavec
- 27. 3. en delavec
- 2. 4. en delavec
- 3. 4. en delavec
- 9. 4. dva delavca

Vsem delavcem, ki so sodelovali v krvodajalski akciji, se za njihovo humanost zahvaljujemo!

Za razliko od preteklih let smo od Občinske organizacije Rdečega križa Domžale prejeli plan krvodajalske akcije za leto 1986 že 2. decembra 1985. Ta akcija bo potekala januarja.

Datum odvzema krvi	Naziv oddelka	Plan števila krvodajalcev	Čas in mesto odhoda
ponedeljek, 6. 1. 1986	konf. Peče	5	6.30 izpred obrata
torek, 7. 1. 1986	konf. Mengeš	20	7.00 izpred obrata
četrtek, 9. 1. 1986	DO Jarše	50	6.00 izpred tovarne
ponedeljek, 13. 1. 1986	DO Jarše	60	6.00 izpred tovarne
ponedeljek, 13. 1. 1986	konf. Radomlje	15	7.00 izpred obrata

Delavce, ki se počutijo telesno in duševno zdrave, ob pogoju, da so dopolnili starost 18 let naprošamo, naj darujejo kri, katere še vedno ne proizvaja noben laboratorij na svetu.

Majda Skrinjar, višja medicinska sestra

paj zapeli galebi, kot en ptič so slovesno zaprli ušesa in mu obrnili hrbte.

Jonatan Galeb je prebijal ostanek svojih dni sam, vendar je odletel še malo onstran Daljnih čeri. Njegova edina bridkost ni bila samota, bilo je to, da drugi galebi niso hoteli verjeti v blesk poletov, ki jih je čakal; niso hoteli odpreti oči, da bi videli.

Vsak dan se je več naučil. Naučil se je, da z gladkim strmoglavičim letom lahko najde redke in okusne ribe, ki se zbirajo globoko pod gladino oceana: nič več ni potreboval ribiških čolnov in starega kruha, da se preživi. Naučil se je spat v zraku, držati smer ponoči skozi veter

s kopnega, da je preletel nešteto kilometrov od sončnega zahoda do vzhoda. Z enakim obvladovanjem samega sebe je letel skozi goste morske megle in se povzpenjal nad nje pod bleščečo jasno nebo... prav tiste čase, ko je vsak drug galeb stal na tleh in ni videl drugega kot meglo in dež. Naučil se je jahati na visokih vetrovih daleč na kopno.

Kar je nekoč upal za jato, je dobil zdaj sam zase. Naučil se je leteti, in ni mu bilo žal cene, ki jo je plačal. Jonatan Galeb je odkril, da so naveličanost in strah in jeza krivi, da je galebovo življenje tako kratko, in ko je vse to izginilo iz njegovih misli, je živel zares dolgo, prijetno življenje...

V NOVEM LETU — ZDRAVO, SREČNO!

Zdravo, srečno! Še malo, pa bomo te besede slišali na vsakem koraku, tudi od ljudi, katere komaj poznamo. Praznično razpoloženje nas kar potegne za seboj in tudi mi sami želimo vsem iz srca sreče in zadovoljstva. To je čas, ko skoraj vsi mislimo na leto za nami, ko se spominjamo na lepe in manj lepe trenutke, katere smo preživeli, ko si želimo, da bi bilo Novo leto lepše, kot je bilo staro. Res so trenutki, ko ima vsak več skrbi, vendar v teh prazničnih dneh kar nekako podzavestno odkrivamo skrbi in težke misli. V prihodnost gledamo z zaupanjem, da bo res svetlejša, da bo morda malo manj skrbi.

Dneve, ki so pred nami, si skušamo še polepšati. Poleg že ustaljene navade, da si domove okrasimo z novoletno smrečico ali lepim novoletnim šopkom, praznično pojedino, z malimi darili za svoje najdražje, posebno otroke, ki komaj čakajo na dedka Mraza, z lepo obleko, katero si bomo nadeli, se spomnimo tudi na tiste, ki so v teh prazničnih dneh sami. Saj ni potrebno, da smo v sorodu z njimi; lahko jih poznamo iz bežnih srečanj na cesti, iz stopnišča bloka ali morda samo iz pripovedovanja. Obiščemo jih, razveselimo iz drobnim darilom, damo jim vedeti, da niso popolnoma sami. Že sam obisk in klepet marsikateremu veliko pomeni, morda več kot drago darilo. Najlepše darilo za človeka, pa naj bo mlad ali star, je lepa, topla beseda, razumevanje, občutek, da ni sam.

Se nekaj delovnih dni, nato pa... Za marsikoga najlepši dan oziroma noč v letu; v krogu domačih, ali na plesu, morda v gorah na smučanju, v topli koči ob prijetni, veseli družbi. Opolnoči stisk roke, poljub in najlepše želje. Vse tisto, kar si želimo sami, v tisti noči želimo tudi vsem drugim: **ZDRAVJA, SREČE, ZADOVOLJSTVA, USPEHOV.**

D. Č.

»Bil je nekoč davno kaos, iz nje ga si stopil Ti — ČLOVEK. S svojimi rokami si posegel v narodo in bilo je DELO. Vrgel si semena in dvignil mesta, speljal si ceste in ustvaril nas, bila je KULTURA.

Moč Tvojega uma je vklesala pot v granitno skalo bodočnosti, ki je Tvoja, kajti bodočnost je NAPREDEK.

Ali eno vedi:

Mi smo zgodovina Tvoje preteklosti, sedanjosti in bodočnosti.

Ti si ustvaril nas, mi smo oblikovali Tebe.

Uspeh smo Tvojega blestečega UMA, toda svojo voljo imamo, ki se ji pokoriš.

Preustvarjamo DRUŽBO.«

E. Kardelj

NOVO LETO

Bliža se nam, vedno bliže k nam prihaja, oh, že skoraj roko nam podaja!

Novo leto, srečno in veselo, zdravja nam prinesi velik poln koš.

Naj v novem dolgem letu, lakote in vojn ne bo, naj le mir in sreča prevladujeta.

Naj tovarne se grade, mladim služba in dohodek. Delavcu pravično plačo in ne prazne le obljube.

Vsakdo izmed nas naj tovariša pozdravi, roko mu v pozdrav poda novo leto vošči mu.

Vse premalo časa je, da bi se sestajali. Naj se vsaj v praznikih malo naklepečemo.

O bogastvu, milijarderjih, o živini in kokoših, pa o naših otročičkih vse se malo pogovori.

Duša ti bo lažja, zdravje se ti okrepi, če za tvojo bol, vsaj nekdo še ve.

Naj bo leto '86, tudi za našo tovarno, uspešno in srečno. Naj se uspehi vrstijo, naj materiala ne zmanjka, ne denarja, naj bo vsega nam zadosti, pa bo malha sreče polna.

Karla K.



Induplati v vseh letnih časih! Poleti se naš zaščitni znak vidi zlasti na šotorih ob Jadranu, pozimi pa v gorah



Letnica postavitve stare transformatorske postaje je vsekakor napačna. Pravilno je 1939, ne pa 1639. Z drugo številko se je očitno nekdo poigral — slučajna igra stvari ali pa kakšen nepridiprav.

Pred kratkim je neka naša delavka praznovala rojstni dan, zato je pri malici v naši menzi povabila na kavo tri sodelavke. Na mizo je prinesla štiri skodelice dišeče kave. K vsaki skodelici je bila priložena plastična žlička in zavitek sladkorja. Ob klepetu omizja je ena nenadoma rekla: »Kakšna žlica!« Ko je stresla sladkor v kavo in prišla žličko, da bi vsebino pomešala, se je ustavila. Plastična žlička je bila precej razcefrana in neugotvjljive barve (belo — črno). Po ogledu ostalih žličk se je videlo, da niso nič boljše.

Dekleta pri mizi niso s pripombami nadlegovale natarkarja za točilno mizo ter so kavo raje zmešale z vilicami, ki so jih rabile pri malici. Pač pa je nazadnje slavljenska odnesla prazne kavine skodelice natarkarju in mu omenila tudi nemogoče žličke. On jo je debelo pogledal in rekel, da je lahko vesela, da je dobila žličke, saj je imel samo štiri.

Upajmo, da nima zares samo štirih žličk za petsto ljudi, kolikor je približno delavcev dopoldanske izmene!

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moje drage mame

KATARINE KRANJC

se zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem iz predilnice in sukalnice za izrečeno sožalje in sproststvo na njeni zadnji poti.

Hčerka Tončka Kerč

Novoletna nagradna križanka

			NAŠ BIVŠI BOKSAR	"KRVAVO SODISCE" V STARIH ATENAH	VRČ Z ROČEM	POMILO- STITEV	... TZE DONG	VULKAN NA SICILIJU	VRSTA UMETNIH, KAVČUKU POD. SNOVI	JEZDEC, VITEZ	HRV. KNJI- ŽEVNIK (Ivan)
KONSTANTA V MATEMAT.											
NASLADILO											
ANTIMON											
PLANOTA NAD LJUBLJ.									SVETI BIK PRI EGIPCA, ZIMZELENI GRM		
sestavil- i. sešek	1	RIMSKA BOGINJA VOJNE, HČI JUPITRA UMAZANIJA	SOJENICAV GRŠKI MIT.	REKA V ANGLIJI	SNEŽNI PREVIS TISKARSKO SITO				LJUĐSKA TEHNIKA EGIP. BOG SONCA		
							REKA V CRNI GORI KRAJ V VZH. AVSTRIJI			PREG. BALK. DRŽAVE	
							SKREMŽEN OBRAZ - HIMALAJ- SKA KOŽA				
PREPRO- SCINA, OTROČJOST							VZDEVEK GOETHE, MAT. PRIPOMOČKI ZA RISANJE		TALIJ		ZVEZDA V SKORPIONU (Antares)
ANGLEŠKA POVR. MERA				M. IME	GRŠKO MIT. PODZEMLJE OZD v DOMZALAH				SLOV. SLIKAR Matej 1870-1949	BARIJ ULIČNI SVETILNIK	
KRATICA SVET. PRV. V NAM. TEN. V LJUBLJANI	CINOVA RUDA							ČE GA NI, JE ZELO... ANGL. NOGO- METAS			
SARAJEVO			TUR, ČIR UGANKAR				NAVIGACIJ- SKA NAPRA, SIVA, TRDA KOVINA				
JASNOVIDEC, NAPOVED. PRIHODNOSTI					PRIKAZOVAL- KA MODE REKA V JUŽ. AMERIKI						
finsko m. ime				ploskovna mera Antun Nalis			reka v Makedoniji radij				
OBDELANA ZEMLJA				jezero na Finskem flamski sli- kar, Peter Paul				nikalnica konjski tek		nagrobni napis	
MESTO OB AZOVSKEM MORJU							naša nekđ. smučarka vladarski naslov				svetopi- semska oseba
	SHARIF	MNOŽINA NEKĐ. POLJ. NOGOMETAS		reka ki teče skozi Drvar				blazinjak, zola jutrnanja padavina			
sod. slov. pesnik in prevajalec Jože				mesto v Indiji - srebrni brokat					bilka javno prevo- zno sredstvo		
JUŽNO AMER- CAJ				Edvard Grieg jonij		izrastek na glavi nekate- rih živali iridij			Metliška tekst. ind. kravje oglasenje		
očka			kratica na križu v kršč. veri				pripadnik vojaške kaste v fevd. Japonski				
M. IME			mesto na Cresu				zadnjik, ritnik			solmizacij- ski zlog	

Rešene križanke pošljite do 24. decembra 1985 v kadrovsko-organizacijski sektor.
Izžrebali bomo tri reševalce. Nagrade: 2000, 1300 in 700 din.

obvestila iz kadrovske službe

TOZD PROIZVODNJA

Prišli:

1. KUNAVAR ANDREJ, del. v oplemen., prišel 4. 11. 1985,
2. HABUŠ JADRANKA, previjanje v pred., prišla 4. 11. 1985,
3. MEDIC BERNARDA, tkalka, prišla 4. 11. 1985,
4. POVIRK MARIJA, čišč. prost., prišla 4. 11. 1985,
5. SINKOVEC SIMONA, tkalnica, prišla 5. 11. 1985,
6. JEZEK MARJETA, predilnica, prišla 5. 11. 1985,
7. MAJDIČ JANEZ, mikanje v predilnici, prišel 12. 11. 1985,
8. PREMK POLONA, previjanje, prišla 15. 11. 1985,
9. GABROVEC FRANCKA, tkalka, prišla 21. 11. 1985.

Odšli:

1. KRALJ BERNARDA, tkalnica, odšla 25. 10. 1985,
2. JANEŽIČ ANKA, tkalka, odšla 14. 11. 1985,
3. HRIBAR IVANKA, previjanje, odšla 18. 11. 1985.

TOZD KONFEKCIJA

Prihodov ni bilo.

Odšli:

1. OSOLNIK BRANE, kov. konstrukcije, odšel 3. 11. 1985.

TOZD MALOPRODAJA, TOZD RESTAV. IN POCIT. DOMOVI — sprememb ni bilo.

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB:

1. LAUTAR MARIJA, prem. iz TOZD Konfekcija na dela in nal. ref. v mater. knjig. z dnem 6. 11. 1985.

Odšla:

1. ŽARGI MARIJA, ref. v mat. knjig.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame
IVANE KOBILICA

se iskreno zahvaljujemo vsem sodelavkam in sodelavcem iz predilnice in sukalnice za izrečeno sožalje, denarno pomoč in spremstvo na zadnji poti.

Ivan

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega očeta

PAVLETA PIRNATA

se iskreno zahvaljujemo sodelavkam in sodelavcem iz Konfekcije za izrečeno sožalje in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Pavle

POROČILO O GIBANJU OD ZA OKTOBER 1985

Pregled osebnih dohodkov za oktober 1985 za delo v polnem delovnem času ob normalnih delovnih pogojih in polni zahtevnosti del in nalog:

Razred	TOZD Proizv.	TOZD Malopr.	TOZD Restavr.	TOZD Konf.	DSSS	Skupaj
do 40.000				2		2
40.000—50.000	52			48		100
50.000—60.000	164	2	4	121		191
60.000—70.000	189	12	4	67	10	282
70.000—80.000	90	8	7	22	23	150
80.000—90.000	35	2	1	10	16	64
90.000—100.000	13	2	2	4	20	41
100.000—110.000	6			5	13	24
110.000—120.000	2			3	10	15
120.000—130.000		1	1		10	12
130.000—140.000				1	1	2
140.000—150.000	1			1	2	4
150.000—160.000					1	1
nad 160.000					1	1
Skupaj	552	27	19	294	107	989
Najnižji OD	40.824	56.933	57.008	39.101	60.659	39.101
Najvišji OD	145.569	121.481	124.317	142.564	175.224	175.224
Povprečni OD	64.465	72.158	74.318	60.774	94.584	67.073

Vrednost točke za oktober je znašala v bruto vrednosti 0,42 din. Najnižji OD v višini 39.101 din je bil dosežen ob 7890 doseganju norme.

BOLNIŠKI IZOSTANKI V OKTOBRU 1985

TOZD	Štev. zaposl.	Bolezen v %	Nesreče pri delu v %	Nege druž. članov v %	Sprem. druž. članov v %	Redni in pod. porod. dopust v %	Skupaj v %	Izpadle ure
Proizvodnja izdelkov iz sint. vlaken	574	4,02	0,70	0,65	0,07	1,69	7,13	7853
Maloprodaja	29	11,97	—	0,73	0,29	—	12,99	712
Restavracija in poč. domovi	19	4,07	—	—	—	—	4,07	154
Konfekcija	292	6,32	—	0,99	0,30	3,11	10,72	5956
DSSS	113	4,92	—	0,59	0,13	1,03	6,67	1448

Povprečni izostanki za celotno podjetje:

Zaposlenih 1028 delavcev	
Izostanki zaradi bolezni	4,44 %
Izostanki zaradi nesreč	0,35 %
Izostanki zaradi nege družinskega člana	0,65 %
Izostanki zaradi spremstva	0,10 %
Izostanki zaradi porod. in pod. porod. dopusta	1,73 %
Skupaj:	7,27 %

Izdaja v 1650 izvodih DO INDUPLATI Jarše r.o. Uredniški odbor: Ivica ČESNIK, Lada LAVRIČ, odgovorni urednik, Hilda FRELIH, Gordana GARDASEVIČ, Katja KHAM, Vida KOZELJ, Maks LAVRINC, Marjan MALI, Kristina PUNGERCAR in Franci VELEPEC. Natisnila tiskarna Učnih delavnic v Ljubljani. Konoplan je oproščen plačila prometnega davka z odločbo Sekretariata za informacije SRS (421—1/72 od 8. 4. 1974).